

Michiel Stroink

EXIT

Roman

MEULENHOF

ISBN 978-90-290-8942-5

ISBN 978-94-0230-467-1 (e-boek)

NUR 301

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Auteursfoto: Martijn de Vries

Zetwerk: Steven Boland

© 2015 Michiel Stroink en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Mink

Abels klaagzang

Ze onderging de gedaanteverwisseling in een fractie van een seconde. Haar gebruikelijke, frivole gefladder sloeg als een bromvlieg tegen het raam te pletter, en terwijl ik me afvroeg wie ik het beste kon bellen om een terrasje mee te pakken, gooide ze het eerste voorwerp naar mijn hoofd.

Het was de donkerblauwe koffiemok die ik om de een of andere reden nooit had weggegooid. Ik overwoog het iedere verhuizing, maar het lukte me niet. De mok was een cadeautje van mijn vader. Een ruim twintig jaar oud souvenir.

De mok miste mijn hoofd en viel vier verdiepingen lager in de tuin van het kinderdagverblijf in honderdduizend doodsoorzaken voor kruipende baby's uit elkaar.

De mok was het enige object in het appartement dat echt van mij was. Alle mierzoete Ikea-confectiemeuk waarmee het is ingericht heeft ze zorgvuldig bij elkaar gezocht. Alsof de reclamefolder bij ons op de vloer een miskraam heeft gehad. Merkstoelen die nagebraakt zijn door talentloze ontwerpers en gemaakt door incomplete kinderhandjes uit Bangladesh. Het was me niet eerder opgevallen dat ik ruim vier jaar in BARBIE'S DREAMHOUSE © voor amateurvolwassenen heb ge-

woond. Eigenlijk was ik meer een bezoeker. Verlaat de gevangenis zonder te betalen.

Ze zocht de mok bewust uit, en daarom weet ik zeker dat de waanzin gespeeld was. En omdat ik wel van een spelletje houd, leek het me leuk om nog wat olie op het vuur te gooien.

‘Gefeliciteerd,’ zei ik zo kalm mogelijk. ‘Nu ben je dus eindelijk echt krankzinnig geworden.’

Lizes geestesgesteldheid is haar achilleshiel. Ze loopt al jaren bij een psycholoog, en daar mogen geen grapjes over worden gemaakt. Maar nu was het nodig, ze had tenslotte mijn lievelingsmok kapotgegooid. En ik presenteerde de woorden – mijn rode lap – als een matador: met een kleine buiging. Respecteer je tegenstander alleen als je zeker weet dat je gaat winnen.

Voor nieuwe ammunitie stampte ze naar de keuken. Ik was hem helemaal vergeten, maar de inboedel herbergde inderdaad nog een item dat mij toebehoorde: een oude stereotoren. Een tijdje terug had ik die nog willen weggooien, maar hij was zo vet en stoffig dat ik me direct bedacht.

Omdat ruziemaken een gezamenlijke activiteit is, liep ik gemoedelijk achter Lize aan. Ik hield mijn handen bewust in de zakken van mijn trainingsbroek, omdat dat de lusteloze uitstraling die ze zo haat versterkt. Terwijl ze de micro-stereotoren oppakte, ontdekte ze dat de stekker nog in het stopcontact zat. Met veel gevoel voor drama rukte ze die los en liet in één moeite door de nooit-gelezen Jamie Olivers op de plastic zwart-wit geblokte keukenvloer vallen.

De vette stereotoren boven haar hoofd gaf haar even iets vertederends. Lizes bovenkamer heeft het niet makkelijk. Er wonen drie puppy’s, die het zelden met elkaar eens zijn. Ze kunnen nooit alle drie tegelijkertijd rustig zijn, en als ze elkaar totaal hebben opgefokt, is ze helemaal een ongeleid projectiel.

Ze leek even te twijfelen. Een van de puppy's wilde geaaid worden. Misschien hoopte ze dat ik haar zou kalmeren. Het was hoe dan ook mijn beurt.

'Nee, niet mijn mooie stereotoren!' Ik fronste mijn wenkbrauwen zo cynisch mogelijk en stelde mijn stem af op standje *tergend*.

Lize is sterker dan ze eruitziet. Met veel kracht smeed ze het gevaarte via de koelkast tegen de vloer. Een beetje lullig stuiterde *The Greatest Hits* van Jamiroquai de hoek in. 'Virtual Insanity', dacht ik, en ik wist dat het nummer de rest van de dag in mijn hoofd zou zitten.

* * *

'Toen belde jij, Stinkie, om me een fijne kerst te wensen. Op 4 juni. Je had geen beter moment kunnen uitkiezen.'

Mijn oma heet Stinkie. Het was ooit de bedoeling dat ik haar Oma Stephanie ging noemen, maar dat ging mis toen ik leerde praten. Misschien was mijn taalgevoel onderontwikkeld, maar het is evengoed mogelijk dat mijn premature gevoel voor humor deze naam aan mijn oma gaf.

Oma Stinkie was ongeveer 1 meter 30 (inmiddels is daar nog maar 80 centimeter van over, gok ik; oma's krimpen als je ze te lang in de bejaardentrommel laat zitten) en dompelde zich iedere ochtend onder in de gigantische fles Chanel No. 5 die ze stiekem bijvulde met de imitatie van de markt. De mierzoete walm maakte dat je ogen acuut scheel gingen staan, en om de suikerspinconnotatie af te maken toupeerde ze haar paars-witte haar altijd als een versgedraaide hondendrol de lucht in. Hoewel mijn ouders me vast een aantal keer hebben gecorrigeerd, bleek de nieuwe geuzennaam van oma Stephanie al snel een toepasselijke aanwinst.

Twee andere typische kenmerken van oma Stinkie waren

haar fictieve wenkbrauwen. Sinds een uit de hand gelopen aanstekergrapje van opa Stok tekende ze haar humeur van de dag met een speciale stift op haar voorhoofd.

Voor vandaag had ze haar stemming als verbaasd met een vleugje hysterisch geschetst, maar vooralsnog was daar weinig van te merken.

‘Ach, jongen. Ik vind het toch zo fijn dat je je oude oma weer eens komt opzoeken. Was je hier wel eens eerder geweest?’

Die zin is het refrein van het laatste nummer op de langspeelplaat die Stinkie heet. Stinkie is langzaam maar zeker zo dement geworden als een goudvis (met zorgelijk verbaasde wenkbrauwen). Nou gaan er in de regel maar weinig mensen op vooruit als vitale elementen wegvallen. Stinkie is daarop een uitzondering. Haar gemankeerde kortetermijngeheugen maakt haar een veel betere oma dan ze ooit is geweest. Met haar herinneringen verdwenen de verwijten, meningen en dubbelzinnige opmerkingen. Het zure bitter is ervan af, en wat er overblijft is de knuffelbare tamagotchi-oma die haar humeur laat afhangen van de spiercontrole in haar hand wanneer ze ’s ochtends haar gemoedstoestand tekent.

‘Oma, ik kom bijna elke week. Ben je dat vergeten? Vorige week hebben we samen naar een film gekeken.’

Daar had ik net zo goed kitesurfen, bungeejumpen of raf-ten van kunnen maken, want ze heeft geen flauw idee. De waarheid is dat ik zeker één keer per maand langskom. Voor haar, maar vooral voor mezelf. Ik word er rustig van.

In feite is een bejaardenhuis een pureerfabriek. ‘Puree is handig’ wordt het motto van het nog door mij te schrijven *Eerste Handboek van het Bejaardenhuis van Bewaring*. ‘Om te

beginnen pureren we al het voedsel. We pureren de scherpe randjes eraf, zodat alles naar elkaar gaat smaken. De excessen egaliseren in een geelbruine massa, die eenvoudig en gecontroleerd te verwerken is. Praktisch, want bejaarden kauwen niet, ze sabbelen. Ze gebruiken hun mond als een centrifuge, en als je er kapotgekookte tuinbonen in schept, roteren ze daar met behulp van Kukident en een kunstgebit een soort papje van.

Dat principe hebben de bejaardenmenners doorgetrokken tot in het extreme. Geelbruine vloerbedekking is gepureerd met het interieur dat vermengd is met de vergeelde en achtergelaten schilderijen, en zelfs het personeel sjokt gelaten in het ritme van de blender mee. Het hele huis ruikt naar een melige, zouteloze gaarkeuken, eenvoudig te verwarren met de geur van een emmer babyluiers.

Het concept van de pureerfabriek is uiteindelijk zo ver doorgevoerd dat zelfs de hersenen van de grote geesten van weer in een gestage cadans tot een flauw papje zijn geblenderd. Een grote geestdodende en smakeloze mix op een bedje van gebrek aan respect. Als ik om me heen kijk zie ik oorlogshelden, professoren, procureurs en ministers. Allemaal ogen ze lamgeslagen en lijken zich stuk te studeren op de levensvraag: waar ben ik eigenlijk terechtgekomen? Soms afgewisseld met: kom ik hier ooit nog weg?

‘O ja, we hebben samen naar een film gekeken. En heb je nog steeds dat vriendinnetje? Hoe heet ze ook alweer?’

‘Dat vriendinnetje heet Lize, en ze kan wat mij betreft een stoflong krijgen. Ze is een vals oerwoud vol wurgslangen, valkuilen en malariamuggen, gemaakt en gekneed om mij waanzinnig te maken. Ze is verschrikkelijk, Stinkie. Waarom kan ik nou nooit eens zo’n lief en rustig meisje als jij krijgen?’

Stinkie klappert verlegen met haar kunstgebit en probeert dartel te kijken, maar haar wenkbrauwen van de dag geven haar een soort van Chuckie the Clowngrimas.

* * *

‘Kijk, in het begin was het natuurlijk fantastisch, de wervelstorm die als een soort achtbaan door mijn leven denderde. Seks in het Oosterpark. Clandestien ontbijten in het Amstel Hotel. Spijbelen. Kattenkwaad. Seks in het Vondelpark. En de volgende dag weer. Totdat de ritmische verstrooiing een sleur werd. Geloof me, het kan dat “gewoon normaal doen” eigenlijk abnormaal is. En dan ga je je afzetten tegen de spanning zoals je je daarvoor afzette tegen je ouders en hun saaiheid. Je maakt expres patronen en systemen en creëert ruzies om ze te bewaken. Alles om haar te veranderen. Om controle te krijgen op de chaos die je eerst deed dansen. Mensen zijn eigenlijk verschrikkelijk ontevreden wezens die gefixeerd zijn op controle. En zodra ze enige vorm van controle hebben bereikt, gaan ze die weer op de proef stellen. Waarom willen we altijd zo dicht mogelijk bij de zon vliegen?’

Omdat Stinkie zich bij die laatste vraag in slaap heeft gekwijd, heb ik nieuw publiek nodig. Aan het tafeltje achter me zit een oude man in eenzelfde elektrisch karretje als mijn oma. Op de wenkbrauwen na lijken ze sprekend op elkaar, met als belangrijkste extraatje dat deze bejaarde wakker oogt.

‘Opa?’ begin ik voorzichtig.

‘Daniël? Ben jij dat?’

Ik ken een Daniël van de basisschool, dus zeg ik ja.

‘Je moet gewoon opnieuw beginnen, Daniël.’

Deze bejaarde lijkt een effectievere raadgever dan mijn vorige.

‘Je moet je leven verdelen in periodes van vijf jaar. Als er vijf jaar voorbij zijn, sluip je op je tenen door de achterdeur naar buiten en dan begin je opnieuw.’

De opa van Daniël heeft blijkbaar vaker met dit bijltje gehakt.

‘Hoe vaak heb je dat gedaan, opa?’

Ik zie meteen dat rekenvraagstukken niet meer zijn sterkste punt zijn.

‘En hoe pak je dat aan?’

Opa Daniël lijkt te moeten lachen om mijn vraag, maar het zou ook best hinniken kunnen zijn.

‘Nooit achter je kijken. Het maakt niet uit wat zich daar afspeelt. Niet over je schouder kijken en gaan. Een lange gang achter de punten van je schoenen aan. Met de klok mee en de wind in je rug.’

Opa Daniël raakt een kern, maar dat hoeft hij niet te weten, anders kom ik niet meer van hem af. Bejaarden met verstand zijn ninja’s – verbale sluipmoordenaars.

‘Opa, ik ga wel even koffie halen. Is dat wat?’

De koffie is in 1945 door de geallieerden tussen twee linies gedropt en smaakt alsof de filters op waren en provisorisch zijn vervangen door ongewassen oudewijvenpanty’s. Je betaalt ervoor door op het A4’tje aan de wand te turven achter de naam van de bejaarde die jou heeft uitverkoren om van deze koffie te mogen genieten. Achter de meeste bejaarden staan nauwelijks streepjes, en om Stinkie een *ego boost* te geven zet ik drie streepjes achter haar naam; zo lijkt het toch een drukke dag. Met het plastic bekertje ijsbeer ik een tijdje door het treurige gebouw.